

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO KONTROLĖS
SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL MINDAUGO JAKUČIO ATLYGINTINAI SKLEISTO ĮRAŠO SOCIALINIAME
INTERNETO TINKLE „FACEBOOK“**

2020 m. kovo 10 d. Nr. 3-38 (1.2)

Vilnius

Dėl tyrimo pagrindo

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. vasario 19 d. gavo (VRK reg. Nr. 1-352 (7.9) pranešimą, kuriame nurodyta, kad socialinio interneto tinklo „Facebook“ (toliau – „Facebook“) „Politiko“ paskyroje „Mindaugas Jakutis“ buvo atlygintinai paskelbtas įrašas, kuriame įrašo autorius M. Jakutis kelia socialinius klausimus Lietuvos kaimo tema, komentuoja Tauragės rajono savivaldybės valdančiąją daugumos poziciją kaimo mokyklų atžvilgiu, pažymi, kad yra Darbo partijos narys, nurodydamas: *„Aš Mindaugas Jakutis - Darbo Partijos narys, pasisakau už kaimo bendruomenes, jų skatinimą, puoselėjimą ir investavimą į bendruomenines veiklas, kad kaimas klestėtų, gyvuotų ir jame kurtųsi nauji ūkininkai, naujos šeimos, jog vaikai turėtų teisę mokytis kaimo mokykloje arba jei tai neįmanoma suteikti visas sąlygas, kad kuo mažiau streso patirdami vaikai būtų perkelti į kitas mokyklas, adaptuoti juos parengti, sudaryti maršrutus palankius mokiniams iš kaimo į Tauragės mokyklas ir t.t. Mes turime augančią kartą aprūpinti švietimo sistema ir saugoti kaimo bendruomenę, ją skatinti, o ne griauti, kaip kiti politikai tai daro“*. Įrašo pabaigoje kviečiama *„sekti politines naujienas ir ne tik, bei kitas aktualias temas susijusias su gyvenimu“*.

2. Pranešimo autorius VRK teiraujasi, ar nėra pažeistas įstatymas, aptariamo įrašo nepažymėjus politinės reklamos žyma, bei prašoma nustatyti, kieno lėšomis buvo atlygintinai skleistas įrašas.

Dėl teisinio reglamentavimo

3. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad politinė reklama laikoma *valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa*.

4. Įstatymo 15 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta, kad *politinė reklama turi būti pažymėta nurodant lėšų šaltinį ir aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos (1 dalis). Politinė*

reklama, nepažymėta pagal teisės aktų reikalavimus arba pažymėta nesilaikant teisės aktų reikalavimų, laikoma paslėpta politine reklama ir yra draudžiama. Už jos skleidimą taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė (2 dalis).

5. Pagal Įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 1 punktą, *politine reklama nelaikomi ne politinės kampanijos laikotarpiu skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių partijų, jų valdymo organų veiklą, išskyrus atvejus, kai tokiais pranešimais yra agituojama per būsimą politinę kampaniją balsuoti valstybės politiko, politinės partijos ar jos nario interesais arba už tokius pranešimus yra atsilyginama ar numatoma atsilyginti.*

Dėl tyrimo aplinkybių nustatymo

6. Susipažinus su pranešime pateikta ir viešoje erdvėje paskelbta informacija, nustatyta, kad pranešime nurodytas įrašas buvo atlygintinai skelbtas laikotarpiu nuo 2020 m. vasario 16 d. iki vasario 20 d. Taip pat nustatyta, kad M. Jakutis kandidatavo 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimuose į Tauragės rajono savivaldybės tarybą kaip Darbo partijos sąrašo kandidatas, bet pastarasis sąrašas šiuose rinkimuose mandatų negavo.

7. VRK, siekdama įgyvendinti Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatyme nustatytas funkcijas ir nustatyti, ar nebuvo pažeisti įstatymų reikalavimai dėl politinės reklamos skleidimo, 2020 m. vasario 25 d. kreipėsi į M. Jakutį dėl informacijos pateikimo (VRK reg. Nr. 2-179 (7.9)). Tą pačią dieną gautas M. Jakučio atsakymas (VRK reg. Nr. 1-381 (7.9)), kuriame nurodyta, kad įrašą užsakė ir savo asmeninėmis lėšomis apmokėjo pats M. Jakutis, įrašas nebuvo pažymėtas politinės reklamos žyma, nes jame M. Jakutis pateikė savo, kaip piliečio, asmeninę nuomonę ir tai, jo manymu, nėra politinė reklama.

8. Atsižvelgiant į tai, kad M. Jakučio paskelbtas „Facebook“ įrašas buvo atlygintinas, negali būti taikoma Įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 1 punkte numatyta išimtis.

9. Atlygintiname įrašė nurodoma:

9.1. pasiūlymai dėl mokyklų optimizavimo: *„Jeigu kaimo mokyklos tuštėja, gal vis dėl to verta mokyklas sujungti su tarpusavio kaimo mokyklomis, jog vaikai būtų saugiai nugabenti į viena iš aplinkinių mokyklų ir tenai galėtų mokytis nepatirdami streso!“;*

9.2. priklausomumas Darbo partijai, tame pačiame sakinyje pateikiant idėjas: *„pasisakau už kaimo bendruomenes, jų skatinimą, puoselėjimą ir investavimą į bendruomenines veiklas, kad kaimas klestėtų, gyvuotų ir jame kurtųsi nauji ūkininkai, naujos šeimos, jog vaikai turėtų teisę mokytis kaimo mokykloje arba jei tai neįmanoma suteikti visas sąlygas, kad kuo mažiau streso patirdami vaikai būtų perkelti į kitas mokyklas, adaptuoti juos parengti, sudaryti maršrutus palankius mokiniams iš kaimo į Tauragės mokyklas ir t. t. Mes turime augančią kartą aprūpinti švietimo sistema ir saugoti kaimo bendruomenę, ją skatinti, o ne griauti, kaip kiti politikai tai daro“;*

9.3. Galimai pats M. Jakutis aptariamą įrašą laiko „politine naujiena“ bei siekia populiarinti savo paskyrą (ragina ją pamėgti), kartu propaguodamas save kaip politiką: *„Laukite daugiau mano*

straipsnių kaimo bendruomenės temomis, bei švietimo sistema – jų bus daugiau, o norėdami pirmi perskaityti straipsnį, tai galite padaryti pamėgę Mindaugas Jakutis fanų puslapį. – tad spausk patinka ant fano puslapio ir sek politines naujienas ir ne tik, bei kitas aktualias temas susijusias su gyvenimu“.

10. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad įrašas paskelbtas atlygintinai, bei į įrašo turinį (propaguojamas partijos narys, jo idėjos), įrašas laikytinas M. Jakučio politine reklama ir turėjo būti pažymėtas teisės aktuose nustatyta tvarka.

11. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 92 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatyme, rinkimų įstatymuose ir Lietuvos Respublikos referendumo įstatyme nustatytų politinės reklamos skleidimo reikalavimų nesilaikymas užtraukia baudą viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų vadovams arba kitiems už viešosios informacijos skleidimą ar visuomenės informavimo priemonės turinį atsakingiems asmenims nuo trijų šimtų iki vieno tūkstančio keturių šimtų penkiasdešimt eurų.*

12. Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio 4 punkte nustatyta, kad *administracinių nusižengimų teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ir šios komisijos nariai ar Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko įgalioti valstybės tarnautojai – dėl šio kodekso 92 straipsnyje numatyto administracinio nusižengimo.*

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

1. Pripažinti Mindaugo Jakučio socialinio interneto tinklo „Facebook“ „Politiko“ paskyroje „Mindaugas Jakutis“ 2020 m. vasario 16–20 d. atlygintinai skleistą įrašą Darbo partijos nario Mindaugo Jakučio politine reklama.

2. Pripažinti 1 punkte nurodytą politinę reklamą paslėpta politine reklama.

3. Pripažinti, kad skleidžiant 1 punkte nurodytą nepažymėtą politinę reklamą Mindaugas Jakutis pažeidė Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 15 straipsnio 1 dalį.

4. Taikyti administracinę atsakomybę Mindaugui Jakučiui dėl politinės reklamos skleidimo teisės aktuose nustatytų reikalavimų nesilaikymo.

Vedėja

Lina Petronienė

Vyriausiasis specialistas

Vytautas Vilys